

1905

KVINNOSAKSFÖRBUNDET
UNIONEN. UR VÅR ÄKTEN-
SKAPSLAGSTIFTNING.

Helsingfors
Aktiebolaget Lilius & Hertzberg
1905

Ar 1903 på våren fattade Kvinnosaksförbundet Unionen ett beslut att på sitt program upptaga arbetet för en revision af äktenskapslagstiftningen. Begynnelsen härtill skulle göras medels spridande af ökad kunskap rörande innebörden af denna lagstiftning. Erfarenheten har nämligen visat att större delen af kvinnorna i vårt land äger föga kännedom om det för en vuxen människa nedsättande omyndighetstillstånd, i hvilket vår äktenskapslag försätter hvarje kvinna, så snart hon ingår giftermål. Inom den bildade klassen af vårt lands befolkning har visserligen seden i somliga fall tagit ett steg framom lagen, och man har vant sig att anse som en laglig rättighet hvad som för nutida uppfattning tett sig som enkel rättvisa. I sådana fall borde själfvallet lagen omskrifvas och bringas i öfverensstämmelse med den allmänna rättsuppfattningen. Men själfva denna rättsuppfattning är fortfarande behäftad med en mängd brister och bör föras

framåt. Samtiden måste väckas till insikt om de villfarelser, hvilka i så beklaglig mängd grumla rättsbegreppen, då det gäller kvinnornas, särskildt de gifta kvinnornas rätt.

Som ett steg i denna riktning utsändes detta lilla häfte, hvilket utgör en sammanfattning af alla viktigare lagrum, som beröra de gifta kvinnornas ställning och afser att hos dem själfva öka intresset för en omgestaltung af densamma.

Helsingfors i november 1905.

Förkortningarnas betydelse.

G. B.	betyder	Giftermåls Balken
Ä. B.	»	Ärfda »
R. B.	»	Rättegångs »
K. F.	»	Kejserliga förordningen

Vid hänvisningar till kapitel och paragrafer i lagen är kolon begagnad för att särskilja kapitlen, som utmärkts genom siffror före kolontecknet, från paragraferna, hvilka följa efter sagda tecken.

Lag om makars egendoms- och gäldsförhållanden, gifven den 15 April 1889*)

I Kap.

Om giftorätt i bo.

§ 1. När man och hustru äro sammanvigde, då eger hvardera giftorätt i boet.

§ 2. Makar hafva giftorätt, till hälften hvardera, i boets lösa egendom samt i fast egendom i stad, så ock i den fasta egendom på landet, hvilken de under äktenskapet förvärfva.

§ 3. I fast egendom på landet, som man eller hustru före eller under äktenskapet

*) Denna lag är tillämplig endast å de äktenskap, hvilka ingåtts den 1 januari 1890 eller efter denna tid. Å makar, hvilkas äktenskap ingåtts före år 1890 är denna lag tillämplig endast hvad rättegång rörande boskilnad och följderna af vunnen boskilnad beträffar.

ärft eller förut förvärf, eger ej andra maken giftorätt. Dock må ej boskap och åkerredskap till fast egendom hänföras.

Ej heller njute make giftorätt i egendom, som genom gåfva eller testamente är till andra maken gifven med vilkor, att den skall honom eller henne enskildt tillhöra.

§ 4. Är före äktenskapet förord gjordt om den giftorätt hvardera maken i boet njuta skall, lände det till efterrättelse, dock ej till förfång för dem, som, på den tid det ingås, bättre rätt till egendomen hafva.

Genom förord må ej till enskild ego förbehållas annan egendom, än den make egt före äktenskapet eller hvilken derunder genom arf, gåfva eller testamente kan make tillfalla. Ej heller må genom förord arfvejord på landet till samfäld egendom göras.

§ 5. Är makes enskilda egendom under äktenskapet såld eller annorledes förvandlad, skall hvad sålunda kommit i dess ställe anses såsom enskild egendom.

§ 6. All afkomst, som under äktenskapet af makes enskilda egendom faller, vare samfäld.

§ 7. Qvinna, som af domaren är för äkta hustru förklarad, njute giftorätt i mannens bo, ändå att vigsel ej åkommer. Drager han sig undan vigseln af motvilja, hafve förlorat sin giftorätt i hennes egendom, der

han sig ej rättar och med henne samman-
vigd varder.

Angående de s. k. ofullständiga
äktenskapen gäller G. B. 3: 9, 10.
R. B. 10: 9.

G. B. 3: 9. Häfdar man sin
fästeqvinno; tå är thet ett ächten-
skap, som skal fullkomnas med vig-
sel, ehvad trolofningen är med, eller
utan vilkor, äntå at samma vilkor
ej fullgiorde äro. Undandrager han
sig vigsel, och framhårdar i thenna
sin motvilja; varde hon tå förklarad
för hans ächta hustru, och niute
full giftorätt i bo hans som i § 1 i
ofvanstående lag sägs. Gör hon
thet; vare lag samma.

G. B. 3: 10. Häfdar man qvinno
under ächtenskapslöfte; tå skal han
taga henne till ächta, om hon thet
påstår, och hennes fader och moder
thertil samtycka. Är han motvillig;
vare lag som förr sagdt är. Nekar
han till löftet; döme tå Rätten
therom. Varder löftet för falskt
förklaradt, eller hafver han låtit
intaga henne i Kyrkian, såsom
sin fästeqvinno; hafve sedan ej
macht thet löfte ändra, äntå at

hon sin rätt till ächtenskapet eftergifva vil.

R. B. 10: 9. Är qvinna lägrad, och säger, at thet under ächtenskaps löfte skedt: nekar lägersman; döme therom Rätten i then ort, ther hon häfdad är.

II Kap.

Om målsmansrätt och rättighet att öfver boet råda

§ 1. Sedan man och qvinna äro sammanvigde, då är han hennes rätte målsman och eger söka och svara för henne samt råda öfver boet, med den inskränkning nedan sägs.

Hustrun följer ock mannens stånd och vilkor.

§ 2. Utan hustruns frivilliga ja och underskrift i tvenne vittne's närvaro hafve mannen ej makt att sälja, skifta, bortgifva eller förpanta fast egendom, deri hustrun eger giftorätt, eller hennes enskilda fasta gods, ändå att det af honom förvaltas. Är hustrun afvita eller frånvarande eller förlöper hon mannen, då må mannen sälja eller förpanta sådan fast egendom, hvarom ofvan sagdt är, dock med nästa fränders råd och bifall, om det är hustruns enskilda fasta gods, som

säljes eller förpantas. Sker annorledes, vare ogildt, om hustrun derå talar inom natt och år, sedan hon det veta fick. Dör hustrun och hafver ej sin talan försuttit, ege hennes arfvingar samma tid från hennes död.

§ 3. Hustru råde öfver hvad hon genom eget arbete kan förvärfva. Genom äktenskapsförord må henne tilläggas makt att råda öfver sitt enskilda fasta och lösa gods, och gälle det förord äfven egendomens afkomst.

Är hustrus arbetsförtjenst eller afkomst af enskildt gods, hvaröfver hon råder, i annan egendom förvandlad, varde ock den af hustru förvaltd.

Hustrun eger söka och svara, då saken angår egendom, hvaröfver hon råder.

§ 4. Har hustru genom gåfva eller testamente erbållit egendom med vilkor, att den skall henne enskildt tillhöra, och är föreskrift tillika gifven om sådan egendoms förvaltning, lände den till efterrättelse.

§ 5. Hustru må ej utan mannens samtycke göra gäld, utan så är, att hon råder öfver sitt fasta gods eller efter behörig anmälan drifver näring. I dessa fall svare hon ock i mål, som sådan gäld rör.

§ 6. Ej må hustrun sälja, skifta, bortgifva eller förpanta gods, hvaröfver hon ej råder, utan att det sker med mannens samtycke och fullmakt. Är mannen afvita eller frånvarande eller förlöper han hustrun; sitter hon då med barnen hemma och tarvar föda för sig och dem, eller är hon barnlös och kan sig ej annorledes föda, eller tränger annan nöd; då må hon till nödtorft sälja, dock med nästa fränders råd och bifall, om det är fast gods, som säljes. Sker annorledes, hafve mannen våld, det köp, som med hustrun gjordt är, att rygga och återkalla, som i Handelsbalken är stadgadt.*)

§ 7. Finnes hustrun för slöseri eller annan orsak ej kunna vårda sin egendom, förordne rätten mannen eller annan god man att den egendom förvalta. Sådant förordnande låte rätten genast i allmänna tidningarna kungöra.

Hvad af afkomsten ej erfordras för egendomens underhåll och skötsel, skall med det öfriga samfälda boet förvaltas. Hustruns fasta egendom må ej af gode mannen föryttras eller pantsättas utan hennes närmaste fränders råd och rättens samtycke.

*) Se *Handelsbalk* 1: 8.

III Kap.

Huru äktenskapsförord skola upprättas och lagföljas.

§ 1. Vilja man och qvinna göra äktenskapsförord, varde det före vigseln skriftligen upprättadt, med dag och årtal, samt af vittnen bestyrkt. Teckne ock den prest, som viger, intyg å förordet, att det var gjordt före vigseln.

För mö, som ej fyllt tjugoett år, ege giftoman förord upprätta; tage dock hennes samtycke och underskrift derå.

§ 2. Förord skall öppet ingifvas till rådstufvurätten i den stad eller häradsrätten i den ort, der lysning skett, sist å den allmänna rättegångsdag, eller det lagtima ting, som infaller näst efter två månader sedan vigsel skedde; och varde det i rättens särskilda protokoll öfver dylika ärenden infördt.

Å giftomans vårdnad ligge, att förord, som af honom gjordt är, rätteligen lagföljes.

§ 3. Göra man och qvinna förord utom Finland och komma de sedan hit i landet, så skall förordet inom sex månader derefter ingifvas till rätten i den ort, der de sitt

hemvist först taga. Komma de ej sjelfva hit i landet, men vilja att förordet ändock skall gälla om fast egendom, som de här i landet hafva, då skall förordet inom år och dag sedan vigsel skedde ingifvas till rätten i den ort, der egendomen finnes. Sker det ej, vare förordet om sådan egendom ej gällande för den tid, som förflutit, innan det till rätten ingifves.

§ 4. Förbehålles gods, som i boet införas, ena maken till enskild ego, vare makarne obetaget att för framtida utredning låta egendomen af tvänne gode män förtecknas och värderas; och må förteckningen i förordet intagas eller dertill fogas, samt varde i senare fallet tillika med förordet införd i rättens protokoll.

§ 5. Ej må äktenskaps förord göras om annat än makarnes giftorätt och förvaltningen af hustruns enskilda egendom, såsom i 1 och 2 kap. är sagdt.

§ 6. Under äktenskapet ega ej makar till hvarandra genom gifva upplåta egendom eller eljest sig emellan sluta aftal om egendom eller rättighet i boet.

IV Kap.

Om makars gäld.

§ 1. Har man eller hustru gjort gäld före äktenskapet, gälde hvar sin af det han eller hon förut egde. Räcker ej det gods till, gånge då enskild egendom, som den gäldbundne maken under äktenskapet ärft eller förvärfvt, och sedan dess giftorätt i öfrig egendom till gäldens betalning.

§ 2. Gäld, som blifvit i äktenskapet gjord, och till hvars betalning begge makarne sig förbundit, skall af samfäld egendom gäldas. Räcker ej den till fulla gälden, då fylles det, som brister, af begges enskilda egendom efter den andel, hvardera i samfälda boet eger. Finnes ej hos endera enskild egendom till full betalning af dess andel, gånge då den andres egendom, så långt den räcker, till gäldande af det, som återstår.

Lag samma vare, der hustrun med mannens samtycke under äktenskapet gjort gäld för boets räkning.

§ 3. Har mannen gjort gäld i äktenskapet, utan att hustrun till dess betalning sig förbundit, skall den betalas med sam-

fäld egendom, hvaröfver mannen råder, så ock, der den egendom ej förslår, med mannens enskilda gods. Räcker ej det till, gånge då den samfälda egendom, hustrun förvaltar, till gäldens betalning.

§ 4. Har hustrun annorlunda än i 2 § sägs gjort gäld i äktenskapet, varde den gulden med egendom, hvaröfver hustrun råder; dock att böter och skadestånd utgå äfven ur sådan samfäld och hustrun enskildt tillhörig egendom, som mannen förvaltar.

§ 5. Är gäld af mannens eller hustruns särskilda vållande och förgörelse tillkommen, deraf den andra ingen nytta eller del haft, gånge då ej den saklösas rättighet i boet till sådan gälds betalning, ty hvar eger sin sak ensam böta och ej annans lott förverka.

§ 6. Ej må make vid utmätning för andra makens gäld, på grund af hvad i 1, 3 och 5 §§ är stadgadt, undantaga annan än sin enskilda egendom; ej heller må vid utmätning för samfäld gäld den i 2 § föreskrifna betalningsordning emot borgenär gälla.

Uppstår konkurs i makars bo, må ej heller nu nämnda stadganden, såframt ej boskilnad sökes på sätt i 5 kap. sägs, tillämpas mot borgenärerne i afseende å annan egen-

dom än enskildt fast gods och hustruns enskilda lösa egendom, som är från mannens förvaltning undantagen.

§ 7. Har samfäld egendom gått till betalning af endera makens gäld, hvarom i 1 eller 5 § sägs, eller af ena maken användts till sådan förbättring af dess enskilda egendom, som ej är att till densammas underhåll och skötsel räknas; då skall vid boets delning den make, som sålunda njutit enskild fördel af samfäld egendom, af sin lott i samfälda boet och, om den ej förslår, af sin enskilda egendom gifva andra maken vederlag till så stort belopp, som svarar mot dennes giftorätt i hvad sålunda ur boet gått. Öfverskjuter gäld, som ena maken före äktenskapet gjort, värdet af hvad han eller hon såsom samfäld egendom i boet infört, och har den gäld sedan blifvit med samfäld egendom betald, då skall ej gifvas vederlag för mera, än hvad af det öfverskjutande på den andra makens giftorätt sig belöper.

§ 8. Har ena makens enskilda egendom blifvit använd till nytta för andra maken allena, vare sig till betalning af gäld, hvarom i 1 eller 5 § förmäles, eller eljest på sätt i 7 § sägs, då skall vid boets delning den make, till hvars nytta egendomen sålunda

blifvit använd, gifva vederlag ut af sin giftorätt, och där så erfordras, af sin enskilda egendom.

§ 9. Har mannen, utan hustruns vilja och vetskap, användt hennes enskilda egendom till boets gemensamma nytta, eller har enskild egendom blifvit använd till betalning af sådan gäld, som i 2 § sägs, skall vederlag därför tagas ur samfäld egendom. Räcker den ej till, skall den make, som sålunda af den andres enskilda egendom njutit förmån, med sin enskilda egendom fylla så stor del af bristen, som mot dess giftorätt svarar.

I andra fall, då enskild egendom blifvit såld eller eljest använd till gemensam nytta, skall vederlag därför utgå endast ur samfäld egendom.

§ 10. För vederlag, som bör enligt 7, 8 eller 9 § utgå, ansvare ej make med annan egendom än den, som hör till boet, då det delas.

V Kap.

Om boskilnad.

§ 1. Har make så stor gäld, att den ej kan till fullo betalas med egendom, som

enligt 4 kap. får dertill användas, eller är make till den andra skyldig vederlag, hvar till den förres giftorätt och enskilda egendom ej förslår, då ege andra maken rätt till boskilnad.

§ 2. Hustru ege ock vinna boskilnad, då mannen har så stor gäld, att den ej kan betalas med den samfälda egendom, hvar öfver han råder, och hans enskilda egendom,

eller kan anses hafva försummat eller vanvårdat boets angelägenheter eller belastat boet med gäld utan motsvarande nytta,

eller använt hustruns enskilda egendom till betalning af den gäld, han ensam gjort,

eller blifvit under förmyndare stäld.

§ 3. Make, som boskilnad åstundar, ansöke derom skriftligen hos den underrätt, inför hvilken mannen bör svara i mål, som angå gäld. Är ej rättegångsdag, och finnes ej särskild tjänsteman tillsatt att å rättens vägnar inlagor emottaga, må ansökningen inlemnas till rättens ordförande.

§ 4. Har konkurs i makars bo uppstått och vill ena maken vinna boskilnad, ansöke derom inom den tid, som i offentliga stämningen är för fordringars anmälande utsatt, och uppgifve, der han eller hon vill undan-

taga annan egendom, än i 2 mom. 6: § 4 kap. är nämnd, skriftligen den egendom eller storleken af den lott, han eller hon sålunda undanskifta vill. Sedan andra maken och borgenärerne fått tillfälle att öfveranspråket sig yttra, varde frågan i sammanhang med konkursmålet behandlad och efter lag pröfvad, ehvad jäf deremot framstälts eller ej.

Göres sådan ansökning senare, än ofvan är sagdt, medföre den ej rätt till egendoms undanskiftande ur konkursboet.

§ 5. Samfäld egendom, som är till konkurs afträdd, må enligt konkurslagens föreskrifter försälgas utan hinder af makes anspråk att få sin giftorätt deri undanskifta. Dock ege sökanden emot borgen eller annan säkerhet, som af rätten godkänts, lyfta så mycket af köpesumman, som emot den giftorätt svarar.

§ 6. Då make begär att ur bo, som till konkurs afträdts, undanskifta viss egendom såsom sin enskilda, varde den satt under särskild vård, till dess öfver boskilnadsansökningen blifvit dömdt; dock må sökanden tillträda densamma emot godkänd säkerhet för den skada, borgenärerne derigenom kan vållas.

§ 7. Har hustru boskilnad sökt och äro

penningar eller lösören, de der henne efter förord eller annorledes enskildt tillhört, utan hennes bifall förskingrade eller pantsatta, då hafve hon för sin fordran samma rätt som annan borgenär.

Ej må make i annat än nu nämnda fall till förfång för borgenär njuta vederlag af samfäld eller enskild egendom, såsom i 4 kap. är sagdt.

§ 8. Söker make boskilnad utan att konkurs i boet uppstått, låte rätten eller dess ordförande genast kalla makarne att å viss dag till förhör inför rätten sig inställa. Har andra maken afvikit orten, må kallelsen den afvikne meddelas genom kungörelse i allmänna tidningarna.

§ 9. Vid uppteckningen af makarnes bo åligger dem att riktigt uppgifva alla såväl samfälda som enskilda tillgångar och skulder, så ock hvilken egendom är från mannens förvaltning undantagen; och hålle rätten hand deröfver, att uppteckningen skyndsamt ingifves och senast å inställedagen af makarne med ed fästes.

Håller make sig undan från bouppteckningen, eller vägrar att dervid meddela nödiga upplysningar, eller uteblifver make utan förfall, då han bort uppteckningen

beediga, eller undandrager han sig eljest sådan edgång, må sakens afgörande deraf ej uppehållas.

— — — — —

§ 12. Begär make, som utom konkurs boskilnad söker, att viss egendom såsom dess enskilda, eller af samfälda boet visst gods, som emot dess giftorätt svarar, må med qvarstad beläggas, ege rätten, om skäl dertill äro, sådant för viss tid medgifva.

Egendom, som sålunda hålles i qvarstad, må ej tagas i mät, der den ej är för gäld in-tecknad eller pantsatt. I ty fall hafve likväl sökanden rätt att emot borgen lyfta öfverskott af köpesumman.

§ 13. Varder boskilnad beviljad, skall all egendom, som, efter det ansökningen ingafs, genom arf, gåfva, testamente, eller annorledes tillfaller ena maken, såsom dess enskilda tillhörighet anses.

Hvar, som denna förmån emot borgenärs anspråk tillgodonjuta vill, åligger att, sedan domen vunnit laga kraft, i afseende å dess införande i protokollet öfver äktenskapsförord uppvisa densamma för den rätt der dylikt förord emellan makarne bort lagföljas.

§ 14. Ränta eller inkomst af egendom, som den ena maken undanskifta får, vare

från den tid boskilnad är sökt lika fri som själfva egendomen från betalning af andra makens gäld.

§ 15. Hustru, som vunnit boskilnad, råde öfver sitt gods lika som enka. Ej vare hon sedan pliktig att med sin egendom ansvara för gäld, som af mannen under äktenskapet gjord är, såframt hon ej med honom till betalning deraf sig förbundit, eller gälden annars efter lag bör såsom hennes gäld anses.

§ 16. Kunna makar, sedan boskilnad är vunnen, gemensamt något förvärfva, varde det för samfäld egendom räknadt. Förslår det ej till deras och barnens uppehälle, skall bristen fyllas af hvarderas enskilda gods, eller den makes, som sådant eger. Uppstår öfverskott af dylik samfäld egendom, må det vid skeende boskifte, der ej makarne annorlunda öfverenskommit, dem emellan fördelas, efter hvad om giftorätt är stadgad.

§ 17. Vilja makar, sedan, boskilnad beviljats, densamma upphäfva, hafve lof dertill; dock gälle sådant ej i afseende å gäld, som tillkommit förr, än makarne det för rätten skriftligen tillkännagifvit, och kungörelse derom genom rättens försorg blifvit i allmänna tidningarna tre gånger införd, samt

öfverenskommelsen derefter i protokollet öfver äktenskapsförord intagits.

§ 18. Sker utmätning i makars bo, och vill ena maken på grund af 4 eller 6 § 4: kap. från utmätningen undantaga visst gods gitter den make ej genast visa sin rätt men bjuder sannolika skäl, varde godset belagdt med qvarstad, och stämme maken inom tre månader borgenären till den rätt, som i 3 § är sagdt, eller hafve sin talan förlorat, der ej boskilnad inom samma tid sökes. Vill borgenären sjelf stämma, stånde det honom fritt.

1734 års lag.

Giftermåls Balk.

12 Cap.

Om afvitring och olaga sammanflyttning, förr än man går i annat gifte.

§ 1. Enkling eller enka hafve ej våld at gå i annat gifte, förr än barn, eller andra arfvingar afvittrade äro, ehvad the äro myndige, eller omyndige. Gör thet någor;

hafve förverkadt till barnen, eller arfvingarna tridiung af sin arf i boet, efter förra giftet, och afvitre äntå efter lag.

När arf skall skiftas; tå böra arfvingarne viss dag thertil utsätta och til then ort sammankomma, ther skiftet ske skal. Kunna the sig therom ej förena; lägge tå Domaren arfvingarna tid och ort före til thet skifte. Är någor af them så fierran stadd, at ej säkert bud kan til eller ifrån honom komma; förordne Domaren någon, som then frånvarandes rätt i acht tager. Ä. B. 12: 1.

Lefver man eller hustru efter; tage tå först sin fördel ut, och thernäst sin giftorätt i boet efter lottning. — — — Arfvingarna skifte sedan arfvet sig emellan. Ä. B. 12: 3.

13 Cap.

Om skilnad i ächtenskap;

§ 3. Nu är skilnad skedd, och åsämjer them ej, hvilkenthera barnen när sig hafva

skall; vare tå thertill närmast, then sig ej förbrutit hafver. Är then ej fallen til at förese barnen; tå äger Domaren skåda, hvad heller then brotslige, eller någor annar them til sig taga må; och antingen the blifva när then brotsliga, eller när andra, gånge til födo och uppfostring theras, så mycket af fadrens och modrens gods, inkomster, lön, eller slögder, som Domaren skiäligt pröfvar.

§ 4. Öfvergifver och förlöper mannen af ondsko och motvilja sin hustru, och far utrikes i thet upsåt, att ej mera blifva och bo med henne; hafve ingen rätt sin lott i boet, eller fasta gods sitt, att råda. Vil hustrun ifrån honom skiljas; tage tå stemning hos Domaren. Vet man ej hvar mannen sig uppehåller; låte Domaren å Predikostolarna lysa efter honom öfver hela Häradet, eller i Staden, om han ther boende varit, så ock i the närmasta soknar ther intil, och förelägge honom natt och åhr. Kommer han ej inom föresattan tid; döme tå Domaren til skilnad, och hafve mannen förverkadt hela sin lott i boet. Samma lag vare, ther hustru förlöper mannen.

Rymmer fästeman ifrån fästevrinno, som af honom häfdad är; gånge therom som i 13 cap. om man och hustru stadgas. G. B. 3: 11.

Förlöper mannen sin hustru, eller hustrun mannen, och vet man var then skyldiga vistas; varde stemd til then Rätt, ther then oskyldige tå bor. Nu vet man ej hvar han är, som bortvek; gånge therom, som i 13 cap. 4 § Giftermåls Balken sagdt är. R. B. 10: 10.

§ 5. Hvad mannen förverkadt hafver, som sin hustru öfvergifvit och förlupit, thet niute hon, medan hon ogift är, så ock nyttan och räntan af hans fasta gods. Går hon i annat gifte; niute ej mer, än thet hon var gift och gifven til, utan falle tå mannens lott barnen til. Ägen och the rätt, att nyttja hans enskildta fasta gods, medan han borto är. Äro ej barn; gifve hustrun ej något ut af lösören och aflinge godset. Bryter hustrun; gånge ock med hennes lott och gods, som sagdt är.

15 Cap.

Huru med bo och barnens uppehälle förhållas skal, tå man och hustru lagliga skiljas til säng och säte.

§ 1. Varda man och hustru lagliga skilde till säng och säte, och är mannen thertill

vållande, sitte tå hustrun med egendomen i boet qvar. Hafva the barn samman; tå må hustrun them när sig hafva. Nu är hon ej fallen, at allena them och boet förestå; nämne tå Domaren them henne råda och hielpa måge, och pröfve hvad mannen skall niuta til födo och tarf sitt, som boet tol, utan han med tjenst och slögder sig sielf uppehålla kan. Fins ej annat i boet, än ränta af mannens odalgods, eller thet som af lön och arvode hans faller; niute tå hustrun med barnen theraf två delar, och mannen til födo och nödtorft tridiung. Är hustrun vållande til thenna skilnad; tå må hon ej boet förestå, utan pröfve Domaren, hvad mannen henne til uppehälle gifva skal, ther hon sig sielf ej ärliga nära kan.

§ 2. Nu äro the begge til skilnaden vållande; tå äger then boet och barnen förese, som bäst ther til fallen är, och then andre niute theraf til nödigt uppehälle, efter thy boet tol, och Domaren pröfvar. Äro the lika thertil fallne, vare tå mannen närmare. Är thet ingenthera; nämne tå Domaren tvänne goda män, som barnen och egendomen vårda, och låte mannen och hustrun med barnen theraf underhåll få.

17 Cap.

Om mannens och hustruns fördel af bo oskiftö.

§ 1. Dör man, eller hustru; tage så then, som lefver efter, fördel sin af bo oskiftö, i thet han eller hon hälst vil, af lösören; doch må thet ej vara mer, än tiugunde delen theraf. Är bo fattigt och ringa; tage så sin fästningaring, dageliga säng, och nödiga gångkläder, äntå at thet något öfver tiugunde delen stiga kunde.

Jämför 12: 3 Å. B. under 12 cap.

Giftermåls balken.

Ärfda balk.

5 Cap.

Om barn födes dödt; och om hustru säger sig hafvande vara, så mannen dör.

§ 1. Thet barn, som dödt födes, må ej ärfva. Nu säga barnets fädernes fränder, at thet var dödt födt, och moder, eller hennes arfvingar, at thet var qvickt födt; är thertil ej mer än ett vitne, qvinna eller

man, som när var, och modren eller hennes fränder, som vid födslen varit, kunna thet vitnets ed med ed sin fylla, at barnet var qvickt födt; ärfve tå barn fader sin, moder barn sitt och hennes arfvingar henne. Faller annat arf medan barnet ännu i moderlifvet är, och födes thet med lif fram; vare lag samma. Hafver ingen, utan modrens fränder, när varit; tå äger hvarken hon, eller the vitsord. Dör modren i födslen, och barnet lefver efter henne; ärfve tå thet sin moder, och barnets arfvingar barnet.

§ 2. Nu dör mannen, och finnes hustrun efter honom hafvande vara; niute hon tå underhåll af bo oskifto, medan hon hafvande är, ehvad barnet sedan födes qvickt eller dödt. Säger hon sig hafvande vara och synes thet ej å henne; ställe tå borgen, om hon uppehålle af boet niuta vil. Kan sedan pröfvas, att hon thet svikeliga färegifvit, eller föder hon barnet senare, än at thet för mannens arfvinge hållas må; gälde tå åter, hvad hon af mannens lott i boet til födo fått, eller försatt hafver.

20 Cap.

Om förmyndare, och huru the förordnas skola;

I stället för detta kapitel äfvensom kapitlen 21—23 af Ä. B. gäller för närvarande:

Lag, angående förmynderskap, af den 19 Aug. 1898.

II Kap.

Om den, som bör under förmyndare stå.

§ 16. Den, som ej fyllt tjuguet år, vare omyndig och hafve förty ej makt att sjelf förestå sin egendom. Dock ege omyndig, som fyllt femton år, råda öfver det han eller hon kan genom eget arbete förvärfva.

§ 17. Anser fader, moder eller annan förmyndare, att myndling ej kan under minderårigheten vinna den mognad och stadga, som för myndighetens utöfning erfordras, anmäla därom, sedan myndlingen fyllt tjugu år, hos rätten; och ege rätten efter myndlingens hörande, der skäl äro, förlänga omyndigheten, dock ej utöfver tjugufem års ålder.

Äro föräldrarne döda, eller står den omyn-
dige eljes under annans förmynderskap, må
sådan anmälan ock göras af någon bland
närmaste fränder.

§ 18. Gifter sig man eller qvinna före
tjuguettt års ålder eller under tiden för den
i 17 § nämnda omyndighet, upphöre omyn-
digheten.

III Kap.

Om förmyndare och huru de skola förordnas.

§ 23. För minderårig vare fader eller
om han är död moder lagbestämd för-
myndare.

Går moder i annat gifte, pröfve rätten om
hon med mannens bifall må bibehålla för-
mynderskapet.

Äro barnets föräldrar ej sammanvigda,
vare dess moder lagbestämd förmyndare,
der ej rätten pröfvar henne olämplig. Gifter
hon sig med annan än barnets fader, vare
lag som i 2 mom. säges.

§ 24 mom. 2. Står fader eller moder
själf under förmyndare, vare denne ock för-
myndare för barnet, så framt ej rätten an-
nan dertill förordnar.

§ 25. Tarfvas förmyndare för någon, sedan han uppnått myndighetsåldern, varde sådan af rätten förordnad; och skall i fråga om grunderna för förmyndarens tillsättande tillämpas hvad i 23 och 24 §§ är stadgadt. Dock må framför andra den omyndiges make förordnas, om det finnes lämpligt.

§ 28. Ej må den vara förmyndare, som sjelf under förmyndare står; ej gift kvinna i andra fall än i 23 § 2 och 3 mom. samt 25 § stadgas.

§ 29 mom. 2. Kvinna må ej mot sin vilja till förmyndare förordnas.

Handels balk.

1 Cap.

Om köp och skifte.

§ 8. Ingen må något köpa af annars mans hustru, barn, eller tjenstehjon, utan the hafva lof at sälja, eller til köpslagan satte äro. Gör thet någor, och åkåres; vare thet ogildt, och böte tijo daler.

Se K. F. om näringarne gifven den 31 mars år 1879. Jämför äfven Lagen om makars egendoms- och gäldsförhållanden af den 15 April 1889. 2: 6.

10 Cap.

Om pant och borgen.

§ 13. Ej må omyndig i borgen gå; och ej hustru, utan mannens ja och samtycke. Enka hafve macht, at gå med sitt gods i borgen.

Ärfda balk 19: 3. Enka råde sig och sitt gods sjelf.

Rättegångs balk.

10 Cap.

Om laga domstol i hvarjehanda rättegångsmål.

§ 1. Vill man till annan kära ehvad det är för gäld eller i annat tvistemål, som dess person rör, låte då stämma honom till den rätt, derunder han sitt bo och hemvist hafver; och vare den rätt för honom laga domstol, ändock att han är å annan ort mantalsskrifven. Hustru och barn medan de hemma när föräldrar äro lyda under den rätt som man och fader; och tjänstehjon der de sin tjänst hafva. Den, som icke hafver stadigt hemvist inom Ryska Riket eller är främmande stats undersåte, sökes der han finnes eller gods i landet eger. Vistas finsk man utrikes, må han ock sökas, der han inom landet senast var boende. Den, som har sitt bo och hemvist i Kejsaredömet, men för tillfället uppehåller sig i Finland må vid domstol å uppehålls-orten sökas för förbindelse, som skall här i landet fullgöras, så och i andra fall, der han tillstädes kommer och icke, innan han begynt i hufvudsaken svara, invänder att saken ej till den domstol hörer. Har per-

son som ej är bosatt här i landet genom aftal förbundet sig att svara vid finsk domstol gälle hvad i 11 § stadgas.

Idkar någon å ort, der han ej har sitt bo och hemvist, jordbruk, fabriksdrift, handel i särskildt försäljningsrum eller annan sådan rörelse, må han för förbindelse, som omedelbart för den rörelse ingåtts, kunna sökas der rörelsen bedrifves.

Nu vill den stämde kära till honom igen, som stämma låtit, vare han ock skyldig vid samma rätt svara, der målen med hvarandra gemenskap hafva. K. F. d. 14 Aug. 1901.

15 Cap.

Om laga ombudsman eller fullmächtig.

§ 1. Hvar som i brottmål är målsegande eller i annan sak kärande eller svarande ege rätt att laga ombudsman för sig ställa; men komme ändå sjelf tillstädes om domaren pröfvar det nödigt vara. I brottmål svare den sjelf, som anklagad är. Vill han hjälp i rättegången hafva, då tillåtes honom fullmächtig med sig taga. Mannen må ock hustrun, och målsman den omyndiga i ty fall bistånd göra. Är ej svårare straff än

två års fängelse för brottet stadgadt; må den, som tilltalad är, genom ombudsman svara, men vare ändå pliktig att sjelf för rätta komma, om domaren det fordrar. K. F. d. 7 Sept. 1901.

17 Cap.

Om laga bevis i hvarjehanda mål.

§ 10. Qvinna, så gift, som ogift, må ej mindre än man vitne bära: och ej måge the för lönskaläge, eller enfalt hor vräkas, när the therföre plichtat, och sedan sitt lefverne bättradt.

K. F. angående kommunalförvaltnings i stad.

Given den 8 Dec. 1873.

10 §. Hvarje medlem af stadskommun, man eller qvinna, som åtnjuter finsk medborgares rättigheter och har att sjelf öfver sig och sitt gods råda samt, enligt hvad i § 53 närmare bestämmes, är skyldig att till kommunen erlägga skatt, ej haftar för flere än näst förutgångna årens ogulda stadsutskylder, icke är annans lagstadda tjänstehjon och är på grund af laga dom anses saklig god, är berättigad att, i enlighet med föreskrifterna uti denna förordning, vid rådhusstämman deltaga i öfverläggning och beslut.

Bihang.

K. F. angående allmänna fattigvården i Storfurstendömet Finland.

Given den 17 Mars 1879.

1 §. Hvarje arbetsför man eller qvinna vare skyldig att försörja sig sjelf och sina minderåriga barn, så ock mannen sin hustru; hvaremot kommunen för egna, icke arbets-

K. F. angående kommunalförvaltning i stad.

Gifven den 8 Dec. 1873.

10 §. Hvarje medlem af stadskommun, man eller qvinna, som åtnjuter finsk medborgares rättigheter och har att sjelf öfver sig och sitt gods råda samt, enligt hvad i § 53 närmare bestämmes, är skyldig att till kommunen erlægga skatt, ej häftar för flere än näst förutgångna årets oguldna stadsutskylder, icke är annans lagstadda tjenstehjon och ej heller bör på grund af laga dom anses sakna god frejd, är berättigad att, i enlighet med föreskrifterna uti denna förordning, vid rådhusstämma deltaga i öfverläggning och beslut.

K. F. angående allmänna fattigvården i Storfurstendömet Finland.

Gifven den 17 Mars 1879.

1 §. Hvarje arbetsför man eller qvinna vare skyldig att försörja sig sjelf och sina minderåriga barn, så ock mannen sin hustru; hvaremot kommunen för egna, icke arbets-

föra nödställda medlemmar äger anordna fattigvård, efter de grunder här nedan stadgas.

Valbar till ledamot i fattigvårdsstyrelse i stad, äfvensom på landet, der denna styrelse icke utgöres af kommunalnämnden, är äfven röstberättigad qvinlig medlem af kommunen. K. F. d. 6 aug. 1889.

K. F. om näringarna.

Gifven den 31 Mars 1879.

2 §. För rättighet att idka handel, eller annan dermed likartad rörelse, i öppen bod, kontor eller annat särskildt försäljningsställe, eller att, i öfriga näringsyrken, till arbetsbiträde använda annan än hustru eller egna omyndiga barn erfordras såsom vilkor att hafva god fräjd samt råda öfver sig sjelf och sin egendom. Och åligger det den, som näringsyrke sålunda idka vill, att derom å den ort, der yrket utöfvas skall, göra skriftlig anmälan, i stad hos Magistrat eller Ordningsrätt och å landet hos Kronofogden i häradet.

3 §. Till bedrifvande af näringsyrke på det sätt, som i § 2 är anfördt, vare ock

laggift hustru samt omyndig berättigad, såframt vid anmälan utredes, att hustruns man eller den omyndiges målsman sådant tillåter och att han ansvarar för de förbindelser, som i och för rörelsen kunna komma att ingås.

Är mannen afvita eller ställd under hustruns förmynderskap, eller har han för-lupit eller annorledes öfvergifvit hustrun, eller utstår mannen för längre tid än ett år ådömdt frihetsstraff, eller äro makarne lagligen skilda till säng och säte och förestår hustrun boet, eller har hustrun vunnit boskilnad, vare hon berättigad att, utan samtycke och särskild förbindelse af mannen, idka näring i den utsträckning 2 § innehåller.

Vill enka eller sterbhusdelegare fortsätta afliden näringsidkares rörelse, göra derom anmälan, såsom i § 2 sagdt är, och uppgifve tillika hvem rörelsen förestå skall. Lag samma vare, om uti afträdt bo gäldenärs idkade rörelse fortsattes för fordrings-egarenes räkning, eller om näringsidkare blifvit ställd under förmyndare och denne vill att näringens bedrifvande skall för myndlingens räkning fortfara; börande i sistnämnda fall jemväl utredas att förmyndaren för uppkommande förbindelser ansvarar.

Enka, som fortsätter sin aflidne mans rörelse, så och man, som fortsätter hustruns före eller under äktenskapet drifna rörelse, må begagna firman oförändrad. K. F. angående handelsregister samt om firma och prokura, gifven den 2 Maj 1895. 12 §.

K. F. angående åborätt å kronohemman.

Gifven den 6 Juni 1883.

4 §. Ej må åbo sin besittningsrätt till kronohemman genom gåfva eller testamente bortgifva. Likväl vare åbo, som ej har egna barn och hvilken genom arf eller före äktenskapet åtkommit besittningsrätt till sådant hemman, obetaget att skriftligen förordna om rätt för sin hustru att efter hans död besitta hemmanet, utan att likväl den henne sålunda tillerkända besittningsrätt är utmätning underkastad för hennes enskilda gäld eller henne ådömda böter; och må hon då, så länge hon enka sitter och lägenheten efter lag vårdar, mannens åborätt tillgodonjuta, om hon deraf sig begagna vill, dock utan rättighet att lägenheten till

skatte lösa. Efter hennes död eller om hon annat gifte ingår, tillkomme mannens arfvingar den rätt, som i 5 § säges.

Har mannen genom öfverlåtelse förvärfvat åborätt till kronohemman under äktenskapet, åtnjute hustrun giftorätt i värdet af löseskillingen eller det vederlag, som för besittningsrätten utgifvits; men giftorätt i kronohemman ege ej rum.

5 §. Har åbo dött eller förverkat sin besittningsrätt till kronohemman, tillfalle besittningsrätten den eller de skyldemän, som äro närmast att ärfva honom, dock att hans enka i det fall, som i 4 § säges, först åtnjuter den rätt, hvilken där omförmäles. Äro de närmaste skyldemännen flere och kunna de ej genom klyfning af hemmanet alla derå besuttne blifva eller åsämjas de ej att besittningsrätten till någon bland sig eller främmande person öfverlåta, bör genom lottning afgöras, hvilken af arfvingarne det åligga skall att lösa sina samarfva ut. Blifva de ej om beloppet af den lösen ense, må derom vid domstol tvistas. I sådan lottning deltaga ej den, hvilken såsom åbo ej kan godkännas.

Äro arfvingarna alla myndiga och vilja lefva i oskiftadt bo, må de gemensamt i lägenheten inrymmas under värdskap af den,

som arfvingarna dertill utse eller, ifall de derom icke enas, Guvernören bestämmer. Samma lag vare, der några bland arfvingarne äro myndige, men andre icke, om de förre och de omyndiges förmyndare ej om besittningsrättens öfverlåtande och värdskapet åsämjas. Likaledes må, der alla arfvingarne äro myndiga, åt dem utfärdas gemensam inrymning under förmyndarens värdskap. Uppkommer sedan fråga om hemmanets klyfning eller om utlösen, förfares på sätt här ofvan är sagdt. Likaledes ege de, hvilka sålunda blifvit gemensamt inrymde, rätt att lägenheten gemensamt till skatte lösa, och hafve den vitsord, som lösa vill.

Har åbo innehaft besittningsrätt till kronohemman på grund af sin hustrus arfsrätt, eller har hustrun förvärfvat besittningsrätt till sådant hemman före äktenskapet, gånge besittningsrätten till hemmanet vid hennes död genast öfver till hennes arfvingar, på sätt som ofvan sagdt är.

Tillkommer hustrun giftorätt i värdet af löseskilling för besittningsrätt till kronohemman, såsom i 4 § nämnes, vare mannens arfvingar för den giftorätt ansvarige enligt lag. K. K. d. 20 Aug. 1887.

K. F. om boskilnad under äktenskap den 9 Nov. 1868

såvidt denna K. F. enligt slutstadgandet i Lag om makars egendoms- och gäldenärsförhållanden den 15 april 1889 (här ofvan) ännu i vissa fall skall tilllämpas, lyder:

§ 1. Är ena maken skyldig till betalning, för hvilken den andra makens giftorätt eller enskilda egendom enligt 11 kap. Giftermålsbalken ej svara bör, och kan sådan betalning icke fullgöras, utan att den giftorätt eller enskilda egendom tillgripes; då må den make, som giftorätt eller enskild egendom undanskifta vill, boskilnad söka.

Hustru ege och söka boskilnad, då makarnes gemensamma bo finnes belastadt med så stor gäld att den ej kan betalas med det gods, som i boet samfäldt är, och den enskilda egendom, som för samma gäld svara bör; eller då mannen kan anses hafva sitt målsmanskap missbrukat genom försummelse eller vanvård af boets angelägenheter eller boets belastande med onyttig gäld.

§ 3. Har konkurs i makars bo uppstått och vill endera någon egendom för sig undanskifta, ansöka derom sist å den för bor-

genärerne i konkurs genom offentlig stämning utsatta inställelsedag; och sedan andra maken så väl som borgenärerne fått tillfälle att öfver ansökningen sig yttra, varde frågan i sammanhang med konkursmålet behandlad och efter lag af Rätten pröfvad, ehvad jäf emot sökandens anspråk framställtts eller ej. Är dylik ansökning gjord efter inställelsedagen, medföre den ej någon verkan emot de borgenärer, hvilkas fordringar i konkursen bevakats och blifva till betalning fastställde.

§ 6. Då boskilnad sökt är, förordne Rätten god man att hustrun biträda, om hon det åstundar.

§ 7. Den egendom, vare sig samfäld eller enskild, som make undanskifta vill, varde under särskild vård satt, till dess öfver ansökningen dömdt blifvit; dock må sökanden lyfta eller tillträda egendomen, om för densamma och för borgenärernes skada ställes borgen eller annan säkerhet, som af Rätten varder godkänd. Är sådan egendom för gäld intecknad eller pantsatt, må ej boskilnadsansökningen hindra egendomens utmätning eller försäljning; hafve likväl sökanden rätt att emot borgen lyfta öfverskott af köpesumman.

§ 8. Då makars bo är till konkurs af-

trädt, må den enas ansökning om undanskiftande af giftorätt ej utgöra hinder för samfäld egendoms försäljning; dock ege den, som boskilnad sökt, emot borgen lyfta så mycket af köpesumman, som emot den giftorätt svarar.

§ 9. Innan borgenärer förnöjde blifvit må ej ena maken njuta vederlag för såld odaljord eller ersättning för hvad till betalning af andra makens gäld ur samfälda boet utgått.

§ 10. Har hustru boskilnad sökt och äro penningar eller lösören förvandlade, de der henne, efter förord eller annorledes, enskildt tillhört, eller finnas sådana lösören pantsatta, och kan det ej visas att den förvandling eller pantsättning med hennes bifall skett; då hafve hon, i konkurs med mannens borgenärer, fordringsrätt därför, om den fordran i konkursen bevakas.

§ 11. Då till boskilnad emellan makar utom konkurs dömdt är, förfares vid skifte af samfäld egendom, såsom angående delning af död mans qvarlåtenskap är i lag stadgadt. Ej må boets egendom skiftas förr än all samfäld gäld, som veterlig är, gulden blifvit; sker annorledes, svare makarne, en för begge och begge för en, för samma gäld.

§ 17. Är ej boskilnad sökt, men vill, vid utmätning i makars bo, den ena af dem ändock deraf undantaga något såsom sin enskilda egendom, hvilken ej bör i betalning gå för den gäld, som utsökes; visas förord om det gods gjordt vara, eller företes andra skäl att detsamma för enskild egendom anses bör; varde det i qvarstad satt och stämme den make, som godset värja vill, borgenären inom tre månader till den Rätt, som i § 2 sagd är (Rådstufvurätt i den stad eller Häradsrätt i den ort, der mannen bör inför domstol svara i mål, som angå fordran i allmänhet), eller hafve sin talan förlorat, der ej boskilnad inom samma tid sökt blifvit. Vill borgenär sjelf stämma, utan att den tid afbida, stånde det honom fritt.

§ 18. Är äktenskap genom skilnad upplöst och vill ena maken egendom för gäld undanskifta; vare lag som om egendoms undanskiftande vid dödsfall är särskildt stadgad.

Strafflag.

Gifven den 19 Dec. 1889.

Enligt H. K. M:ts Nådiga Manifest af den 14 April 1894 har Strafflagen med dertill nämnda dag gjorda förändringar då genast trädt i gällande kraft.

18 Kap.

Om brott emot familjerättigheter.

1 §. Gifver man sig ut till namn eller stånd för annan, än man är och varder någon deraf bedragen till äktenskapsaftal; eller förleder man någon till äktenskapsaftal derigenom, att man förtiger laga hinder för äktenskap eller omständighet som kan verka återgång af äktenskap; straffes med fängelse i högst ett år eller böter.

Kommer vigsel dertill, eller varder qvinna, som blifvit till äktenskap förledd, af bedragaren häfdad; vare straffet tukthus ej öfver två år eller fängelse från och med sex månader till och med två år, eller, vid synnerligen försvårande omständigheter, tukthus i högst fyra år.

Ej må brott, som här nämnes, af allmän åklagare åtalas, om icke målseganden anmält brottet till åtal eller vid domstol sökt återgång af äktenskapsaftalet eller giftermålet.

19 Kap.

Om äktenskapsbrott.

1 §. Gör gift man hor med ogift qvinna, eller gift qvinna med ogift man; straffes den

gifte med fängelse i högst sex månader eller böter ej under etthundra mark, och den ogifte med böter ej under femtio mark.

2 §. Föröfva man och qvinna, hvilka begge äro gifta, hor med hvarandra; straffes hvardera med fängelse i högst ett år.

3 §. Ej må horsbrott åtalas af allmän åklagare, om icke målseganden anmält det till åtal, eller äktenskapsskilnad blifvit vid domstol för brottet sökt, eller underhåll åt barn, som i hordom aflats, blifvit utdömdt.

4 §. Ingår gift man äktenskap med ogift qvinna eller gift qvinna med ogift man; straffes för tvegifte med tukthus i högst fyra år. Äro omständigheterna synnerligen mildrande; vare straffet fängelse från och med två månader till och med två år.

Viste den ogifte, att den andra var gift; straffes den ogifte med tukthus eller fängelse i högst två år.

5 §. Ingår man och qvinna hvilka begge äro gifta, tvegifte med hvarandra; straffes hvardera med tukthus i högst sex år. Äro omständigheterna synnerligen mildrande; vare straffet fängelse ej under sex månader.

6 §. Trolofvar sig den, som är gift, med annan; straffes den gifte med fängelse ej öfver ett år eller böter ej under femtio mark.

Viste den ogifte att den andra var gift; dömes den ogifte, om han förut var trolofvad med annan, till fängelse i högst sex månader eller böter ej öfver femhundra mark, men eljest till fängelse i högst tre månader eller böter ej öfver trehundra mark.

Kommer till sådan trolofning häfd; vare lag, som i 4 eller 5 § sägs.

30 Kap.

Om bodrägt.

1 §. Draga makar något undan hvarandra eller barn undan föräldrar, eller fosterbarn undan fosterföräldrar, eller sterbhusdelegare eller andre, som äro i samfäldt bo eller i bolag, undan boet eller bolaget; straffes den skyldige för bodrägt med böter. Äro omständigheterna synnerligen försvårande; vare straffet fängelse i högst ett år.

2 §. Ej må bodrägt åtalas af allmän åklagare, der icke målseganden anmält brottet till åtal.

Utsökningslag.

Gifven den 3 Dec. 1895.

4 Kap.

Om utmätning.

5 §. Från utmätning skola undantagas nödiga gång- och sängkläder för gäldenären, hans hustru och oförsörjda barn, deras andaktsböcker och andra för andaktsöfning afsedda föremål, gäldenärens och hans hustrus vigsel- och trolofningsringar, deras barns skolböcker samt hos prester, tjänstemän, militärer, läkare och barnmorskor, hvad de till tjenstens eller yrkets utöfvande oundgängligt behöfva.

Saknas utväg till nödtorftigt uppehälle; då må ytterligare undantagas af det förråd, som i huset finnes, hvad till underhåll för en månad tarfvas, så ock oundgängliga arbetsredskap eller andra lösören, de sistnämnda dock ej öfver ett värde af trettio mark eller, om gäldenären har familj att försörja, sjuttiofem mark. Stiger arbetsredskapens värde ej till nämnda belopp, må skilnaden ur annan lösegendom fyllas.

11 § 2 mom. Om makes rätt att vid utmätning undantaga egendom gälle hvad särskildt är stadgadt.

Se Lagen om makars egendoms-
och gäldsförhållanden d. 15 april
1889 kap. 4: 4 och 6.

K. F. angående kommunalförvaltning på landet.

Gifven den 15 Juni 1898.

9 §. Rättighet att vid kommunalstämma i öfverläggning och beslut deltaga tillkommer hvarje medlem af kommunen, man eller kvinna, som eger finsk medborgares rättigheter och har att sjelf öfver sig och sitt gods råda; är förbunden att, enligt hvad i 78 § närmare bestämmes, till kommunen utgöra skatt; ej häftar för flere än nästföregående års kommunalutskylder; ej är annans lagstadda tjenstehjon; och ej heller bör på grund af laga dom anses sakna god frejd.

Lag om försvunnen persons förklarande för död.

Gifven den 23 April 1901.

2 §. Dödsförklaring vare tillåten der minst tio år förflutit efter det kalenderår, då den försvunne veterligen senast varit vid lif. Dock må dödsförklaring ske efter

förloppet af fem år från samma tid, ifall hans ålder skulle öfverstiga sjuttiofem år, då sådan förklaring äskas.

Var den saknade omyndig vid försvinandet, skall tiden räknas från slutet af det år, hvarunder han skulle uppnått myndig ålder, om han lefvat.

3 §. Har den försvunne deltagit i krig och derunder saknats, eller varit ombord å fartyg, som förlist eller under minst två år ej afhörts, eller eljes befunnit sig i lifsfara, och vet man ej att han räddats, må han kunna för död förklaras, när tre år förflutit efter det kalenderår, då han senast veterligen lefvat.

15 §. Finnes person, som förklarats för död, sedan vid lif och har hans make emellertid trädt i nytt äktenskap, gånge det äktenskap åter, der den omgifte maken det yrkar och med sin förra make inför domstol åsämjes att till äktenskap med honom återgå. Har senare äktenskapet upphäfts, njute makarne och barn i det äktenskap sådan rätt, som i 2 och 3 §§ 5 kap. Giftermålsbalken omförmäles.

Yrkande, som i 1 mom. nämnes, må ej väckas sedan sex månader förflutit efter det make i senare äktenskapet erhöll kunskap om att den försvunne lefver.

Förloppet af det är från samma tid, kallad hans lifer skilja öfverstyrt slutet är, då denna förklarings sakas.

Var den saknade myndig vid försvinnandet, skall tiden räknas från slutet af det år, hvareunder han skulle uppnått myndig ålder, om han lefvat.

3 §. Har den försvunne deltagit i krig och derunder saknats eller varit ombord å fartyg, som förlit eller under minst två år är afhört, eller ej tillkommit sig i lifslära, och vet man ej att han lefdats, må han kunna för det förklaras, när tre år förlutit efter det påberedats, då han senast vederligen lefvat.

15 §. Finnes personen, som förklarats för död, sedan vid lif och har hans make emellertid lefvat i nytt äktenskap, gånge det äktenskap åter, der den omgifne maken det yrkar och med sin förra make inför domstol åberopas att till äktenskap med honom återgå. Har senare äktenskapet upphäflats, näst makarne och barn i det äktenskap sedan vitt, som i 2 och 3 §§ 5 kap. Gifttermaktbrevet omfattas.

Vissade, som i 1 mom. nämnes, må ej vägas, sedan sex månader förlutit efter det make i senare äktenskapet erhållit kunskap om att den försvunne lefvat.